

NÁVRH

**NA ZMENU SÚSTAVY ŠTUDIJNÝCH ODBOROV
V SKUPINE 1.1. VÝCHOVA A VZDELÁVANIE A**

NA ZMENY OPISOV UČITEĽSKÝCH ŠTUDIJNÝCH ODBOROV

(1.1.1 – 1.1.3 a 1.1.5)

Materiál je jedným z výstupov rozvojového projektu Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR „*Transformácia vysokoškolského vzdelávania učiteľov v kontexte reformy regionálneho školstva*“.¹ Je súčasťou širšieho dokumentu o stave učiteľskej profesie a vysokoškolskej prípravy učiteľov, preto tento výstup obsahuje len vybrané časti vo vzťahu k zmene opisov ŠO.

Obsah:

1. Zdôvodnenie
2. Zmeny v sústave študijných odborov
3. Študijný odbor Učiteľstvo predmetov a odborová didaktika
4. Študijný odbor Majster odbornej výchovy
 - Príloha 1 Podmienky tvorby študijných programov (k bodu 3 a 4)
5. Študijný odbor Predškolská a elementárna pedagogika
6. Odporúčania pre Akreditačnú komisiu poradný orgán Vlády SR

¹ Na príprave materiálu sa zúčastnilo 15 učiteľských fakúlt z týchto univerzít: UMB Banská Bystrica, UKF Nitra, TU Trnava, PU Prešov, UK Bratislava, UCM Trnava, STU Bratislava, KU Ružomberok, ŽU Žilina, UPJŠ Košice, UJS Komárno. Projekt koordinovala UMB v Banskej Bystrici a počas celého roka pracovali v projekte zástupcovia sekcie vysokých škôl a sekcie regionálneho školstva MŠVVaŠ SR.

1. ZDÔVODNENIE

Dôvodom pre podanie návrhu je 1. nepriaznivý stav učiteľskej profesie na Slovensku, ale najmä 2. nepriaznivo sa vyvíjajúce a neadekvátne realizované vysokoškolské vzdelávanie učiteľov.

Vybrané údaje o stave učiteľskej profesie v SR:

- V SR sú evidentné prejavy **krízy učiteľskej profesie** (prebiehajúcej vo vyspelej Európe a USA v 60-80-tych rokoch 20. st.), ktorú európske krajiny riešili rozsiahlymi opatreniami na posilňovanie statusu profesie, okrem finančnej a materiálnej podpory najmä:
 - reformami učiteľského vzdelávania s cieľom profesionalizácie povolania – VŠ úroveň prípravy všetkých učiteľov vrátane MŠ, posilnenie učiteľských kompetencií,
 - podporou výskumu profesie,
 - vytváraním profesijných štandardov, z ktorých má vzdelávanie vychádzať (Správa OECD Učiteľská profesia..., 2003).

Reforma učiteľského vzdelávania v USA bola vyhodnotená ako zdroj a centrum sociálnych reforiem a celkového zdokonalenia spoločnosti (Lazerson, 1989).

- Pokračujúci **úpadok statusu učiteľskej profesie**, spôsobený najmä:
 - *nedostatočnou pozornosťou štátu profesii po roku 1989*, vrátane rezortného ministerstva, pre ktoré príprava pracovníkov vlastného rezortu nie je prioritou (napr. absencia analýzy stavu školstva, zdecimovanie štátneho pedagogického výskumu, absencia centra pre výskum školy a učiteľa, nízke koeficienty učiteľských ŠO, neexistencia „laboratórných“ škôl, neriešenie cvičných škôl a i.),
 - *neadekvátnym finančným ohodnotením* profesie (platy učiteľov v SR sú najnižšie zo všetkých krajín OECD vrátane Mexika a Chile, trojnásobne nižšie ako priemer OECD a EÚ), najnižší je aj pomer medzi priemerným platom učiteľa a priemerom plátov ostatných VŠ vzdelaných obyvateľov krajiny vo veku od 25-64 rokov po 15-tich rokoch praxe a to 0,44 (OECD Education at Glance, 2011),
 - *rezortnou legislatívou*, ktorá uznáva nevysokoškolskú náhradnú kvalifikáciu vo viacerých subprofesiách a 70% neodbornosti vyučovania (učiteľ môže väčšinu času učiť to, čo nikdy neštudoval), plnú kvalifikáciu možno získať aj negraduačnou alternatívou DPŠ, čo neexistuje v žiadnej inej profesii s vysokoškolskou prípravou a môžu ich realizovať aj subjekty, ktoré nie sú oprávnené poskytovať učiteľskú kvalifikáciu a pod. - Zákon č. 317/2009 Z.z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 390/2011 Z.z., (ďalej len „zákon č. 317/2009“),
 - *vysokoškolským vzdelávaním*, ktoré nebuduje profesijnú identitu a neakceptuje základné komponenty učiteľskej profesionality, ale iných odborov.
- Neustále sa **zvyšujúce požiadavky na profesiu učiteľa** v slovenskom i medzinárodnom kontexte, ktorý má byť tvorcom školského kurikula (vrátane učebných osnov a učebných plánov) a celého pedagogického procesu, expertom na všetky kompetencie detí a žiakov, na všetky prierezové témy, postupne prejsť na vyučovanie vzdelávacích oblastí a pod. (Štátny vzdelávací program ISCED 0 – 3, OECD Building a High-Quality Teaching Profession, 2011).

Stav vysokoškolského vzdelávania učiteľov:

- Postupný až krízový **pokles počtu študentov** - v roku 2003 absolvovalo neštruktúrované štúdium 4503 absolventov všetkých učiteľských programov v SR, v roku 2010

magisterské štúdium končilo približne 3300 absolventov; osobitne zložitá je situácia v učiteľstve prírodovedných predmetov - v roku 2010 končilo magisterské štúdium len 54 učiteľov fyziky, 78 učiteľov chémie a len 147 učiteľov matematiky (dvojnásobná dotácia hodín na ZŠ a SŠ) v kombinácii so všetkými predmetmi na celom Slovensku (www.uips.sk).

- Nevhodné **historické chápanie profesionality učiteľa**, typické pre povojnové obdobia nedostatku učiteľov v SR, ovplyvnené 60-ročným separovaním komponentov učiteľskej spôsobilosti - oddelenie tzv. odborného a tzv. pedagogického v nej:
 - terminologické legislatívne spojenie „*odborná a pedagogická spôsobilosť*“ indikovalo predstavu, že pedagogická spôsobilosť nie je odbornou spôsobilosťou, namiesto toho, aby jasne deklarovalo, že je bázovou pre výkon učiteľskej profesie,
 - za odbornú spôsobilosť sa ešte aj dnes považuje kvalifikácia v akomkoľvek odbore, získaná aj mimo učiteľského štúdia, a pedagogická je len doplnkom pri nástupe do profesie, ktorú možno získať kedykoľvek a kdekoľvek náhradnou formou.
- Učiteľské študijné odbory a ich študijné programy sú jedinými odbormi a programami, v ktorých ich **vedecké východisko a vedecká podstata** (pedeulológia – teória učiteľskej profesie, súčasť edukačných vied) spravidla nie sú vnímané ako základ študijného odboru, čo je u ostatných odborov neprípustné a nepredstaviteľné. V dôsledku toho nie sú zriedkavé prípady, že:
 - učiteľské ŠP nie sú konštruované na báze vedecky zdôvodnenej koncepcie učiteľskej prípravy podľa postupného rozvíjania učiteľskej profesionality (odporuje tomu aj štruktúrovanie učiteľského štúdia),
 - o výstavbe ŠP alebo o jeho skutočnej realizácii môže rozhodovať predstaviteľ ktoréhokoľvek vedného odboru (napr. v praxi VŠ reálne neakceptovanie akreditovaného ŠP najmä v profesijnej časti prípravy, prílišné preferovanie vednej odborovo-predmetovej orientácie nad profesijnou učiteľskou, t. j. pedagogicko-psychologickou, odborovo-didaktickou a praktickou),
 - pri akreditácii učiteľských študijných programov sa prioritne nevyžaduje orientácia na učiteľské kompetencie (napriek formulácii v opisoch ŠO), ani vedecky zdôvodnená postupnosť ich rozvíjania, ani jej obsahové, príp. i personálne zabezpečenie,
 - jeden z kľúčových základov – odborová didaktika v doktorandskom štúdiu nestojí v sústave nad učiteľskými ŠP, ale je samostatným odborom, niektoré odborové didaktiky sú dokonca súčasťou iných vedných odborov, niektoré odbory svoje vlastné učiteľstvo nepovažujú za príbuzný odbor,
 - nazvanie bakalárskeho ŠP termínom učiteľstvo, hoci jeho absolvent v profesii učiteľa nemôže pôsobiť, ani ho program na učiteľstvo profesijne nepripravuje.
- Hoci je učiteľstvo profesijne orientované štúdium, vedeckými komunitami na VŠ (žiaľ aj tými, ktoré sa na jeho realizácii zúčastňujú) **nie je akceptovaná profesijná podstata povolania** (v čom ho iný odborník nemôže zastúpiť), ktorou nie sú vedné odbory vyučovaných predmetov ani teoretická pedagogika a psychológia, ale špecifická viacúrovňová integrácia:
 - *pedagogiky a psychológie do psychodidaktiky* (vyučovať dieťa a žiaka tak, aby si osvojil požadované obsahy a spôsobilosti čo najefektívnejšie podľa jeho individuálneho psychického a sociálneho vývinu),
 - *takejto psychodidaktiky a každého vedného odboru do jeho odborovej didaktiky* (napr. obsah a metódy vyučovania matematiky prioritne podľa vývinových zákonitostí matematického a logického myslenia žiaka a procesu rozvoja jednotlivých matematických schopností žiaka),

- *ale najmä teórie a praxe* (dlhodobý, pre rozvoj zrelej profesionality mnohoročný vzostupný cyklický proces stáleho a stupňovitého prepájania 1. teoretických znalostí, 2. skúsenostného učenia sa v praxi a 3. jeho permanentnej odbornej reflexie cez didaktiku do kontextových znalostí, do lepšej, v praxi účinnej teórie (Atkinson – Glaxton),
- príprava učiteľov sa neriadi medzinárodnými dokumentmi o štandardoch učiteľského vzdelávania a kľúčovými kompetenciami učiteľov (Černotová, 2001), t.j. prioritne ich *prípraviť na diagnostiku a rozvoj vnútorných kvalít inej ľudskej bytosti*, byť expertom na uľahčovanie učenia sa a riešenie akýchkoľvek edukačných situácií (Coolahan, Vonk, Shulman, Hustler, Yntire, Perrenoud, Berliner, Spilková, Vašutová, Kosová, Porubská, Kasáčová a ďalší).
- Napriek tomu, že školstvo je v EÚ považované za národné špecifikum a nepodlieha zjednocovaniu, bolo učiteľské štúdium v zmysle bolonského procesu ***direktívne rozdelené do nespojitých, alebo len formálnych stupňov*** (na rozdiel od niektorých iných krajín) a neumožňuje realizovať prípravu učiteľov na odbornej báze podľa na seba nadväzujúcich fáz utvárajúcej sa učiteľskej profesionality. Tým, že do Bc. štúdia sa sústredil teoretický základ všetkých súčastí štúdia, a do Mgr. štúdia didaktická príprava a učiteľské praxe, došlo k prerušeniu postupného rozvíjania učiteľskej profesionality:
 - izolovaním teoretickej prípravy v predmetoch od predmetových didaktík,
 - izolovaním teoretickej prípravy od učiteľskej praxe, nie je možné vytvoriť systém praxi ako postupne gradujúcu štruktúru prepojenú s odbornou reflexiou praxe,
 - obmedzením druhov a skrátením praktickej prípravy (väčšinou zo štyroch rokov na tri semestre), t. j. nedostatok času na rozvoj učiteľských zručností a kompetencií.
 Zo strany učiteľských fakúlt a odborníkov na vzdelávanie učiteľov silnejú hlasy požadujúce ***opätovné zavedenie spojeného učiteľského vzdelávania*** (Vyhlásenie asociácie dekanov PF Slovenskej a Českej republiky).
- Rozdelením štúdia došlo k vytvoreniu ***formálnych a nejasných profilov absolventov Bc. štúdia:***
 - profil absolventa je postavený na také profesie, ktoré reálne v praxi neexistujú a ani nebudú existovať,
 - voľba vzdelávacej cesty študenta sa nerealizuje, absolvent dvojpredmetového učiteľstva nemôže pokračovať v žiadnom inom programe, len v tej istej kombinácii,
 - Bc. príprava pre učiteľov primárneho vzdelávania obsahuje štyri nespojité profily (okrem prípravy v 12 vedných odboroch, učiteľstvo MŠ, vychovávateľstvo, asistent pre znevýhodnených žiakov), do Mgr. štúdia sa vtesnáva 10 didaktík predmetov,
 - narastajúce požiadavky na rozšírenie prípravy o nové predmety, oblasti a kompetencie podľa štátnych vzdelávacích programov do popísanej prípravy nie je možné vtesnať, zvyšovanie kvantity bez žiaducej integrácie zvyšuje povrchnosť a znižuje kvalitu.
- V dôsledku uvedených skutočností narastá ***kritika učiteľskej prípravy zo strany praxe*** (stanoviská Asociácie riaditeľov štátnych gymnázií, Združenia samosprávnych škôl Slovenska, Spoločnosti pre predškolskú výchovu, výskumy a projekty VŠ), kde sa zdôrazňuje najmä:
 - nedostatočné prepojenie akademickej a profesijnej prípravy,
 - väčšinou dobrá znalosť obsahu vzdelávania, ale neschopnosť didakticky ho transformovať do učiva pre príslušnú vekovú skupinu, spracovať spätnú väzbu od žiakov o učive,
 - znalosť IKT, ale neschopnosť použiť ich ako didaktický prostriedok,

- nepripravenosť riešiť výchovné problémy, disciplínu v triede, pracovať s integrovanými žiakmi, podnecovať osobnostný rozvoj žiaka, riešiť sociálno-psychologické problémy kolektívu, adekvátne komunikovať so žiakmi a rodičmi,
 - nedostatočné učiteľské zručnosti (málo praxe) - zvládnuť organizáciu vyučovacej hodiny, využívať medzipredmetové vzťahy (úzka špecializácia), hodnotiť žiakov, pracovať so ŠVP, s pedagogickou dokumentáciou,
 - nedostatočná znalosť prebiehajúcej reformy vzdelávania.
- **Nespokojnosť s prípravou zo strany absolventov** (výskumy UKF, PU medzi absolventmi sekundárnych stupňov škôl), ktorí za najväčšie označili najmä:
 - vysokú mieru akademickosti prípravy odtrhnutú od edukačnej reality,
 - nepripravenosť na prácu s problémovými, postihnutými, znevýhodnenými žiakmi,
 - nedostatok učiteľských zručností - tvoriť tematické plány, inovatívne pomôcky, plánovať a organizovať prácu v triede, málo praktickej prípravy,
 - neznalosť prierezových tém, úzka špecializácia na dva predmety.
 - Identifikované **problémy zo strany rezortu školstva** (sekcia regionálneho školstva, odbor MŠ, ZŠ, ZUŠ a SZ, odbor SŠ, odbor pedagogických a odborných zamestnancov, Metodicko-pedagogické centrum) najmä:
 - autonómny rozhodovaním univerzít vznikli učiteľské ŠP, ktoré nevyhovujú požadovaným kvalifikačným predpokladom v školskej praxi, na čo doplácajú absolventi,
 - nesúlad VŠ štúdia a potrieb regionálneho školstva (opisy a profily neuplatniteľné v praxi, nesúlad v školskej a VŠ legislatíve a terminológii),
 - nespokojnosť s výsledkami žiakov na základe medzinárodných testov OECD a IEA, národného externého testovania žiakov a externých maturít (správy Štátnej školskej inšpekcie o stave a úrovni výchovy a vzdelávania v školách a školských zariadeniach, správy Národného úradu certifikovaných meraní vzdelávania)

Z uvedeného vyplýva, že okrem opatrení na úrovni štátu nastal pre zabezpečenie súčasných úloh **zo strany vysokoškolského prostredia** čas na reformu učiteľského vzdelávania:

1. **zmeniť sústavu študijných odborov v zmysle logiky edukačných vied a vedeckých východísk teórie učiteľskej profesie,**
2. **zaviesť spojené magisterské štúdium 1. a 2. stupňa VŠ štúdia, ktoré umožní realizovať súbežnú a integrovanú teoretickú odborovú, pedagogicko-psychologickú a sociálno-vednú, odborovo-didaktickú a profesijne-praktickú prípravu podľa fáz utvárajúcej sa učiteľskej profesionality, ako aj integrovať do prípravy nové požiadavky reformy školstva a tak posilniť status profesie i zvýšenie záujmu o učiteľské štúdium,**
3. **spojený variant učiteľského štúdia považovať za základný a žiaduci pre zvýšenie kvality učiteľstva primárneho a sekundárneho vzdelávania, štruktúrovanú prípravu ponechať ako alternatívny variant, napr. pre získanie kvalifikácie absolventov príbuzných odborov, ktorí sa uchádzajú prioritne o učiteľstvo odborných predmetov, o predškolskú pedagogiku a pod.,**
4. **upraviť opisy učiteľských ŠO v zmysle profesionalizácie učiteľskej profesie, požiadaviek štandardov učiteľskej profesie a požiadaviek reformy regionálneho školstva s dôrazom na posilnenie učiteľskej praxe,**
5. **na vysokých školách uskutočniť vnútornú prestavbu štúdia v zmysle odbornej vedeckej a profesijnej koncepcie výstavby učiteľského štúdia a postupného uvoľnenia úzkej špecializácie absolventa ako prípravy k prechodu na vzdelávanie učiteľov pre vyučovanie širších vzdelávacích oblastí.**

Literatúra a odkazy:

- ATKINSON, T – Glaxton, G. (ed.) *The Intuitive Practitioner on the Value of not always Knowing what one is Doing*. 2001. Buckingham – Philadelphia : Open University Press, 2001.
- BERLINER, D. 2001. Learning about Learning from Expert Teachers. *International Journal of Educational Research*, 2001, Vol. 35, pp. 435 – 527.
- Building a High-Quality Teaching Profession. Lessons from around the world*. OECD, 2011
- COOLAHAN, J. (ed.) 1991. *Teacher Education in the Nineties: Towards a New Coherence*. Papers from the 15th Annual Conference of ATEE. Limerick : College of Education, 1991.
- ČERNOTOVÁ, M. 2001. Študent učiteľstva – „peripetie“, prípravy na fakulte. In: BEŇO, M. a kol. 2001. *Učiteľ v procese transformácie spoločnosti*. Bratislava : UIPŠ, 2001.
- Education at Glance*. 2011. [online] OECD. [cit. 2011-09-20] Dostupné na: <<http://www.oecd.org/edu/eag2011>>
- HARGREAVES, A. 2002. Four ages of professionalism and professional learning. *Teaching and teacher Education*, 2002, 6, 151 – 182.
- HUSTLER, D. – INTYRE, D. 1996. *Developing competent teachers*. London : David Fulton Publisher.
- KASÁČOVÁ, B. 2002. Učiteľ – profesia a príprava. Banská Bystrica : PF UMB 2002.
- KOSOVÁ, B. 2006. Kríza učiteľskej profesie v medzinárodnom kontexte. *Pedagogické rozhľady*, 2006, roč. 15, č. 4-5, s. 20 – 24.
- KOSOVÁ, B. 2006. Profesia a profesionalita učiteľa. *Pedagogická revue*, 58, č. 1, s. 1–14.
- LAZERSON, M. 1969. Research and Teacher Education in the American University. In: *Fit to Teach: Teacher Education in International Perspective*. Vol. 8. Atlanta – Georgia : Georgia State University, 1969.
- PERRENOUD, Ph. 1994. *La formation des enseignants entre théorie et pratique*. Paris : L'Harmattan. 1994.
- PISA 2009 Results: Volume II-IV*. 2010. [online] OECD PISA [cit. 2011-04-05] Dostupné na: <<http://www.oecd.org/edu/pisa/2009>>
- PORUBSKÁ, G. - PLAVČAN, P. 2004. *Slovenské školstvo v medzinárodnom kontexte*. Bratislava: ŠPÚ, 2004.
- SHULMAN, L. S. 1987. Knowledge and Teaching: Foundations of the New Reform. *Harvard Educational Review*, 1987, Vol. 57, pp. 1 - 22.
- SPIPKOVÁ, V. 2004. Současné proměny vzdělávání učitelů. Brno: Paido, 2004.
- SPIPKOVÁ, V. 2001. Professional development of Teachers and Student Teachers through Reflektion on Practice. *European Journal of Teacher Education*, 2001, No. 1, pp. 59-66.
- Štátny vzdelávací program (ISCED 0 - ISCED 3) 2008. [online] Štátny pedagogický ústav. [cit. 2010-02-10]. Dostupné na: <<http://www.statpedu.sk>>
- Teacher education. The Challenges of Change*. ICET 46th World Assembly. Santiago de Chile: Santillana 2001.
- The International Encyclopedia of Education*. 2nd ed. Oxford: Pergamon Press, 1994.

Učiteľská profesia v Európe: profil, trendy a záujmy. Správa 1. Počiatočná príprava a prechod do pracovného života. 2003 [online], Eurydice [cit. 2004-08-29]. Dostupné na: <<http://www.eurydice.org>>

VAŠUTOVÁ J.: Profese učitel v českém vzdělávacím kontextu. Brno: Paido, 2004.

VONK, J. H. C. a i.1992. *New Prospects for Teacher Education in Europe II.* Amsterdam : Vrije Universiteit, 1992.

WALTEROVÁ, E.: Učitelé: proměny profese a rekonstrukce jejich vzdělávání. *Pedagogická revue*, roč. 54, 2002, č. 3, s. 220 – 239.

Zákon č. 317/2009 o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov. 2009. [online] MŠVVaŠ SR. [cit. 2011-02-12]. Dostupné na: <<http://www.minedu.sk>>

Použité internetové zdroje:

Akreditačná komisia poradný orgán Vlády SR. Dostupné na: <www.akredkom.sk>

Národný úrad certifikovaných meraní vzdelávania. Dostupné na: <www.nucem.sk>

Štátna školská inšpekcia. Dostupné na: <www.ssiba.sk>

Štátny pedagogický ústav. Dostupné na: <www.statpedu.sk>

Ústav informácií a prognóz školstva. Dostupné na: <www.uips.sk>

Ostatné zdroje:

Závery zo stretnutia členov PSAK pre OV Pedagogické vedy (Porubská, Pupala, Seidler) s predstaviteľmi MŠVVaŠ SR (Drga, Galus, Belešová) Bratislava: september 2011.

Vyhlásenie asociácie dekanov pedagogických fakúlt Slovenskej a Českej republiky. Bratislava: 29. 9. 2011.

Vyjadrenie Asociácie riaditeľov štátnych gymnázií Slovenskej republiky k príprave a praxi poslucháčov VŠ. Nitra: 14.11.2011

Vyjadrenie Združenia samosprávnych škôl Slovenska – Čo chýba absolventom VŠ s učiteľským zameraním. Bratislava: 28.11.2011

REPOVSKÝ, M. *Stanovisko sekcie regionálneho školstva k „Návrhu na zmenu sústavy študijných odborov v skupine 1.1 výchova a vzdelávanie a na zmeny opisov študijných odborov (1.1.1 – 1.1.3 a 1.1.5).* Bratislava: 6. 2. 2012

2. ZMENY V SÚSTAVE ŠTUDIJNÝCH ODBOROV

Odbor učiteľstvo je samostatným študijným odborom v klasifikácii ISCED 97. Opis študijného odboru Učiteľstvo zahŕňa v sebe všetky druhy učiteľstva vrátane teórie učiteľstva či teórie vyučovania, z čoho vyplýva, že učiteľstvo sa nemôže vyskytovať ako profilová súčasť študijných odborov z iných skupín študijných odborov (Pupala, 2004). V zmysle existujúcich opisov, ale aj katalógu pracovných činností a rezortnej legislatívy kvalifikačne relevantný je magisterský stupeň štúdia.

*Na základe uvedeného a z hľadiska systémového prístupu navrhujeme nediferencovať učiteľstvo do podkategórií, ale analogicky k iným študijným odborom vymedziť **Učiteľstvo predmetov a odborovú didaktiku ako študijný odbor** a prostredníctvom rámcových obsahov vymedziť spoločné charakteristiky a obsahovú štandardizáciu, t.j. namiesto súčasnej klasifikácie:*

1. Výchova a vzdelávanie

1.1 Učiteľstvo, vychovávateľstvo a pedagogické vedy

- 1.1.1 Učiteľstvo akademických predmetov
- 1.1.2 Učiteľstvo umelecko-výchovných a výchovných predmetov
- 1.1.3 Učiteľstvo profesijných predmetov a praktickej prípravy
- 1.1.4 Pedagogika
- 1.1.5 Predškolská a elementárna pedagogika
- 1.1.6 Špeciálna pedagogika
- 1.1.7 Liečebná pedagogika
- 1.1.8 Logopédia
- 1.1.9 Andragogika
- 1.1.10 Odborová didaktika

NOVÝ NÁVRH:

1. Výchova a vzdelávanie

1.1 Učiteľstvo, vychovávateľstvo a pedagogické vedy

- 1.1.1 Učiteľstvo predmetov a odborová didaktika**
- 1.1.2 Majster odbornej výchovy**
- 1.1.3 Pedagogika
- 1.1.4 Predškolská a elementárna pedagogika
- 1.1.5 Špeciálna pedagogika
- 1.1.6 Liečebná pedagogika
- 1.1.7 Logopédia
- 1.1.8 Andragogika

3. ŠTUDIJNÝ ODBOR

1.1.1 UČITEĽSTVO PREDMETOV A ODBOROVÁ DIDAKTIKA

Identifikácia študijného odboru

a) Názov

UČITEĽSTVO PREDMETOV A ODBOROVÁ DIDAKTIKA (angl. Teacher Training and Subject Teaching)

b) Stupne vysokoškolského štúdia, v ktorých sa odbor študuje, a štandardná dĺžka študijných programov pre jednotlivé stupne:

Študijný odbor UČITEĽSTVO PREDMETOV A ODBOROVÁ DIDAKTIKA sa môže podľa Sústavy študijných odborov študovať v:

- spojenom prvom a druhom stupni vysokoškolského štúdia v štandardnej dĺžke štúdia 5 rokov s dvomi predmetovými špecializáciami,
- spojenom prvom a druhom stupni vysokoškolského štúdia v štvor(päť)ročnom štúdiu s jednou predmetovou špecializáciou, resp. príprava učiteľov odborných predmetov,
- druhom stupni vysokoškolského štúdia (Mgr.) so štandardnou dĺžkou štúdia 2 roky pre jednopredmetové špecializácie a 3 roky pre špecializácie s dvomi predmetmi. (pre uchádzačov, ktorí ukončili prvostupňové štúdium v inom, ale príbuznom odbore)
- druhom stupni štúdia so štandardnou dĺžkou štúdia 3 roky pre jednopredmetovú špecializáciu po ukončení učiteľského magisterského štúdia (rozširujúce štúdium), alebo bakalárskeho štúdia v odbore Pedagogika alebo Predškolská a elementárna pedagogika (pedagogický asistent)
- tretom stupni vysokoškolského štúdia (PhD.) so štandardnou dĺžkou štúdia 3 (4) roky v dennej forme štúdia a 5 rokov v externej forme štúdia.

c) Zdôvodnenie potreby:

Existencia odboru učiteľstvo predmetov a odborová didaktika sa tradične viaže na potrebu prípravy učiteľov predmetov pre nižšie a vyššie sekundárne vzdelávanie. Študijné programy v tomto študijnom odbore sa spravidla vytvárajú ako kombinácie dvoch disciplín (ktorých názov sa odvodzuje od názvoslovia príslušných vedných disciplín, nie vyučovacích predmetov). V jednopredmetovom štúdiu učiteľstva možno pripravovať učiteľa pre stupne vzdelávania ISCED 0-3. Tretí stupeň študijného odboru zabezpečuje prípravu kvalifikovaných vedecko-výskumných pracovníkov a vysokoškolských učiteľov.

d) Podobné študijné odbory v zahraničí:

Študijný odbor zameraný na prípravu učiteľov v predmetových špecializáciách pre nižšie a vyššie sekundárne vzdelávanie je súčasťou štruktúry vysokoškolských študijných odborov krajín celej Európy.

e) Vymedzenie príbuzných študijných odborov a rozdielov medzi nimi:

- Predškolská a elementárna pedagogika (tento študijný odbor je príbuzný v sociálno-vednom, pedagogickom i didaktickom aspekte obsahu. Vzhľadom na jeho orientáciu na oblasť základných akulturačných procesov na úrovni preprimárneho a primárneho vzdelávania v ňom však nedochádza ku konkrétnej predmetovej špecializácii).
- Relevantné odbory v sústave študijných odborov (ide o všetky tie študijné odbory zo sústavy študijných odborov, z ktorých sa odvodzuje príslušná predmetová špecializácia

študijných programov v učiteľstve. Príbuznosť je tu potom daná obsahovým prienikom príslušného odboru a konkrétnej špecializácie študijného programu učiteľstva predmetov).

- Majster odbornej výchovy (príbuznosť je daná spoločnou teoretickou - pedagogickou, didaktickou a sociálno-vednou základňou).

f) Obsah študijného odboru

Cieľové uplatnenie absolventa

Absolventi študijného odboru sú spôsobilí vykonávať podľa dosiahnutého stupňa vzdelania profesiu:

- učiteľ príslušných predmetov na úrovni nižšieho a vyššieho sekundárneho vzdelávania,
- učiteľ príslušných predmetov na úrovni preprimárneho až vyššieho sekundárneho vzdelávania,
- učiteľ kontinuálneho vzdelávania,
- výskumný a metodicko-vývojový pracovník pre rezortné výskumno-vývojové a metodické pracoviská,
- vysokoškolský učiteľ.

OBSAH PRE SPOJENÝ 1. A 2. STUPEŇ

Vymedzenie odborného profilu absolventa

Absolvent vysokoškolského štúdia v odbore učiteľstvo predmetov a odborová didaktika je učiteľom predmetov prislúchajúcim jeho špecializácii na úrovni nižšieho a vyššieho sekundárneho vzdelávania. V prípade jednopredmetového učiteľstva je spôsobilý byť učiteľom predmetu prislúchajúcemu jeho špecializácii na úrovni preprimárneho až vyššieho sekundárneho vzdelávania. Má vhľad do širších súvislostí výchovy a vzdelávania, má osvojenú digitálnu gramotnosť a jazykové kompetencie. Taktiež je schopný orientovať sa v organizačných podmienkach inštitucionálneho vzdelávania, preto dokáže pôsobiť najmä v supportívnych zložkách inštitucionálneho vzdelávania. Ovláda základný obsah disciplín svojej špecializácie, princípy jeho štruktúry, je oboznámený s metodológiou produkcie obsahu odboru a jeho širšími kultúrnymi a sociálnymi súvislosťami. S týmto obsahom dokáže narábať ako s produktom ľudskej (vedeckej) činnosti, a v tomto kontexte ho dokáže projektovať pre didaktické zábery a účely a to v zmysle požiadaviek štátnych vzdelávacích programov a rozvoja osobnosti žiakov. Okrem zvládnutia učiteľskej spôsobilosti (projektovania, realizácie a reflexie výučby v triede) je schopný participovať na tvorbe vzdelávacích programov na úrovni školy a na vývoji metodických materiálov pre výučbu. Má taktiež primerané poznatky z metód výskumu a vývoja v didaktike svojich odborov. Absolvent spĺňa podmienky profesijného štandardu pre učiteľa nižšieho a vyššieho sekundárneho vzdelávania.

Teoretické vedomosti absolventa spojeného 1. a 2. stupňa

- pozná a chápe koncept inštitucionálneho socializačného procesu v širších sociálno-vedných súvislostiach,
- ovláda psychologické aspekty vývinu, výchovy a vzdelávania človeka,
- vie aplikovať a integrovať teoretické základy projektovania, realizácie a hodnotenia vo vyučovaní,
- pozná organizačné charakteristiky školského systému, aktuálne štátne vzdelávacie programy, ako aj inštitucionálne pravidlá školy,
- ovláda súčasné teoretické modely kognitívnej socializácie a vzdelávania človeka,

- pozná základný obsah, metodológiu a epistemológiu disciplín svojej predmetovej špecializácie v súlade s potrebami vzdelávania na nižšom a vyššom sekundárnom stupni,
- pozná teoretické i praktické súvislosti odborovej didaktiky v príslušnej špecializácii, najmä s ohľadom na projektovanie výučby v školskej triede,
- pozná spôsoby a možnosti využívania informačných a komunikačných technológií vo vzdelávaní.

Praktické schopnosti absolventa spojeného 1. a 2.stupňa

- vie analyzovať a reflektovať všeobecno-pedagogické a všeobecno-didaktické a psychologické osobitosti výučby v školskej triede,
- vie transformovať vedecký systém odboru do didaktického systému vyučovacieho predmetu,
- vie sa orientovať v školskej legislatíve a v školských predpisoch a dokumentoch,
- vie plánovať a organizovať činnosť jednotlivcov a skupín žiakov príslušných vekových kategórií
- vie samostatne projektovať a realizovať výučbu, reflektovať a zdokonaľovať efektivitu vlastnej učiteľskej činnosti,
- vie adaptovať vzdelávacie programy v príslušných disciplínach na výchovno-vzdelávacie a špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby žiakov, na konkrétne podmienky školskej triedy a druhu školy,
- vie rozvíjať kľúčové kompetencie žiakov,
- vie analyzovať a realizovať alternatívne programy vzdelávania,
- vie komunikovať pedagogické a odborové poznatky so širším prostredím laickej i profesijnej komunity.

Vymedzenie jadra vedomostí (spojeného 1. a 2. stupňa)

Obsah študijného odboru je vystavaný z modulov:

- Pedagogicko-psychologický a sociálno-vedný
- Predmetovo-odborový
- Odborovo-didaktický

Podmienky skladby modulov do jednotlivých variantov študijných programov sú uvedené v prílohe 1 „Podmienky tvorby študijných programov“.

Nosné témy jadra sú viazané na:

Pedagogicko-psychologický a sociálno-vedný modul odboru s tematickou orientáciou na:

- filozofický, psychologický, sociálny, sociálno-antropologický, kultúrny a politický kontext výchovy a vzdelávania,
- biologické, psychologické a sociologické aspekty vývinu detí a mládeže,
- všeobecné teórie výchovy a vzdelávania,
- metodológiu tvorby sociálno-vedného poznania,
- teóriu a prax vzdelávania, teória vzdelávania v širších skupinách vedných disciplín,
- teóriu a prax vzdelávania detí a žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami,
- organizáciu, správu a legislatívne predpisy školstva a školy,
- modely kognitívneho vývinu a kognitívnej socializácie,
- modely personálneho a sociálneho vývinu detí a mládeže.

Predmetovo-odborový modul odboru s tematickou orientáciou na:

- základné oblasti vedného odboru predmetovej špecializácie,

- teóriu, metodológiu a epistemológiu odborov predmetových špecializácií, v súlade s potrebami vzdelávania na nižšom a vyššom sekundárnom stupni v zmysle štátnych vzdelávacích programov,

Odborovo-didaktický modul odboru s tematickou orientáciou na:

- odborovú didaktiku príslušných disciplín,
- základy výskumnej a projektovej práce v odborovej didaktike,
- pedagogickú prax realizovanú stupňovite v zmysle rozvíjania učiteľskej profesionality (s orientačnou, diagnostickou, didakticko-projektívnou, integračno-realizačnou funkciou).

Diplomová práca s tematickou orientáciou na študijný odbor a štátna skúška

Tieto tematické oblasti musia byť súčasťou každého študijného programu v danom odbore. Pre spôsobilosť priznávať titul Mgr. je kumulatívna hodnota kreditov študijného programu aspoň 3/5 celkového počtu ECTS kreditov zodpovedajúcich príslušnému odboru.

Štátna skúška (spojeného 1. a 2. stupňa)

- obhajoba diplomovej práce
- kolokviálna skúška z oblasti teoretického poznania študijného odboru (na priereze teórie odboru, jeho odborovej didaktiky a pedagogického vedenia edukačného procesu).

OBSAH PRE 2. STUPEŇ

Obsah pre 2. stupeň musí zodpovedať podmienkam skladby modulov študijného programu učiteľstva predmetov tak, ako sú uvedené v obsahu pre spojený 1. a 2. stupeň, aby absolvent odboru učiteľstvo predmetov a odborová didaktika splňal štandard y učiteľských subprofesií.

OBSAH PRE 3. STUPEŇ

Vymedzenie odborného profilu absolventa (3. stupňa)

Absolvent 3. stupňa je spôsobilý vykonávať vedecko-výskumnú, projektovú a vývojovú činnosť v oblasti odboru. Orientovať sa môže na oblasť pedagogických tém a problémov a na špecializovanú didaktickú oblasť. Je kompetentný pôsobiť aj v kontinuálnom vzdelávaní pedagogických zamestnancov z daného odboru. Je spôsobilý pôsobiť v profesiách:

- výskumného a metodicko-vývojového pracovníka v odborovej didaktike pre rezortné výskumno-vývojové a metodické pracoviská,
- vysokoškolský učiteľ.

Teoretické vedomosti (3. stupeň)

Absolvent ovláda:

- širší filozofický a sociálno-vedný kontext odboru,
- metodológiu vedeckej práce v odbore, zásady prezentovania výsledkov výskumu, väzby vedy, výskumu, pedagogického vývoja a praxe, etické a právne súvislosti vedeckej práce,
- podstatné fakty, pojmy, princípy a teórie týkajúce sa výskumu a praxe vyučovania a jeho edukačného systémového kontextu.

Praktické schopnosti (3. stupeň)

Absolvent je schopný:

- tvorivo a efektívne využívať vedomosti na identifikovanie, analyzovanie a riešenie odborovo-didaktických situácií,
- funkčne uplatňovať pojmy, princípy a procesy spojené s plánovaním, organizovaním a vyhodnocovaním vyučovania,
- samostatne reflektovať odborovo-didaktickú prácu a kvalifikovane posudzovať jej kvalitu a efektívnosť,
- vedecky skúmať systémové vzťahy a súvislosti medzi javmi výučby a vzdelávania, najmä závislosti výchovno-vzdelávacích a výchovno-výcvikových efektov od ich programových, procesných a kontextových determinantov.

Vymedzenie jadra vedomostí

Nosné témy jadra sú predovšetkým viazané na disciplíny vedy o výchove a vzdelávaní, na metodológiu didaktického výskumu a na jeho širšie filozofické a sociálne súvislosti.

Študijná časť:

- Metodológia pedagogického výskumu. Kvantitatívne a kvalitatívne prístupy. Teoretický a empirický výskum. Vedecký jazyk, vedecký text.
- Výskum nižšieho a vyššieho sekundárneho vzdelávania. Interdisciplinárne prístupy.
- Filozofia výchovy, pedagogické a didaktické smery a koncepcie.
- Odborová didaktika (kreovanie kurikula, nové trendy vo vzdelávaní, prierezové témy, individuálne prístupy k žiakom so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami).

Vedecká časť:

- Riešenie individuálneho vedecko-výskumného projektu
- Priebežná prezentácia výsledkov projektu
- Spracovanie dizertačnej práce

Štátna skúška

- dizertačná skúška z oblasti teoretického poznania študijného odboru (na priereze teórie odboru a jeho odborovej didaktiky).
- obhajoba dizertačnej práce

4. ŠTUDIJNÝ ODBOR

1.1.2 MAJSTER ODBORNEJ VÝCHOVY

Identifikácia študijného odboru

a) Názov

MAJSTER ODBORNEJ VÝCHOVY (angl. Master of Vocational Education)

b) Stupne vysokoškolského štúdia, v ktorých sa odbor študuje, a štandardná dĺžka študijných programov pre jednotlivé stupne:

Študijný odbor MAJSTER ODBORNEJ VÝCHOVY sa môže podľa Sústavy študijných odborov študovať v:

- prvom stupni vysokoškolského štúdia (Bc.) so štandardnou dĺžkou 3 roky (pre uchádzačov s úplným stredným vzdelaním a vyučením v príslušnom učebnom odbore, resp. s úplným stredným vzdelaním v tých učebných odboroch, kde sa vyučenie v odbore nevykonáva a po 3 rokoch praxe v odbore)

c) Zdôvodnenie potreby:

Existencia tohto študijného odboru vyplýva z potreby odborného vzdelávania a praktického vyučovania v celej sieti stredných odborných škôl so zameraním na prípravu absolventov pre rôzne druhy profesií a povolání. Odborné vzdelávanie a vyučovanie realizované prostredníctvom skupín predmetov viazucich sa k jednotlivým odborom vyžaduje špecifickú vysokoškolskú prípravu kvalifikovaných pedagogických zamestnancov pre oblasť odborného výcviku, resp. odbornej praxe.

d) Podobné študijné odbory v zahraničí:

Wirtschaftsuniversität vo Viedni - študijný odbor Wirtschaftspädagogik, Humboldtuniversität v Berlíne - odbor Wirtschaftspädagogik. Odbor je taktiež súčasťou medzinárodnej klasifikácie študijných odborov ISCED.

e) Vymedzenie príbuzných študijných odborov a rozdielov medzi nimi:

- relevantné študijné odbory (ekonomické, technické, poľnohospodárske a pod.) v sústave študijných odborov. (Ide o všetky tie študijné odbory zo sústavy študijných odborov, z ktorých sa odvodzuje príslušná odborová špecializácia študijných programov v odbore Majster odbornej výchovy. Príbuznosť je tu potom daná obsahovým prienikom príslušného odboru a konkrétnej odbornej špecializácie študijného programu),
- učiteľstvo predmetov a odborová didaktika (Príbuznosť je daná spoločnou teoretickou - pedagogickou, didaktickou a sociálno-vednou základňou).

f) Obsah študijného odboru

Cieľové uplatnenie absolventa:

Absolventi študijného odboru sú spôsobilí vykonávať :

- pedagogickú činnosť pri uskutočňovaní odborného výcviku a odbornej praxe,
- inštruktora predmetnej odbornej oblasti v mimoškolskej činnosti s mládežou.

OBSAH PRE 1. STUPEŇ

Vymedzenie odborného profilu absolventa (1. stupňa)

Absolvent prvého stupňa vysokoškolského vzdelávania (Bc.) v odbore Majster odbornej výchovy je schopný viesť predovšetkým odborný výcvik a odbornú prax v konkrétnej oblasti profesijnej prípravy. Predpokladom metodicko-didaktických zručností absolventa je ovládanie príslušného profesijného odboru, ktoré absolvent získal na úrovni vyššieho sekundárneho vzdelávania. Absolvent spĺňa profesijný štandard pre majstra odbornej výchovy.

Teoretické vedomosti absolventa 1. stupňa:

- pozná a chápe koncept inštitucionálneho socializačného procesu v širších sociálnovedných súvislostiach,
- vie aplikovať a integrovať teoretické základy projektovania, realizácie a hodnotenia v odbornom výcviku a odbornej praxi,
- pozná organizačné charakteristiky školského systému, aktuálne štátne vzdelávacie programy, ako aj inštitucionálne pravidlá školy,
- pozná základnú štruktúru profesie a profesijného zázemia odboru, na výučbu ktorého sa pripravuje.

Praktické schopnosti absolventa 1. stupňa:

- dôkladne zvláda profesijné činnosti a úkony príslušného profesijného odboru,
- je schopný projektovať praktické profesijné zručnosti v konkrétnej profesijnej oblasti ako objekt odborného výcviku a praxe,
- dokáže samostatne realizovať a reflektovať vlastnú praktickú prípravu, odborný výcvik a prax,
- dokáže koordinovať jednotlivcov a žiacke skupiny v školskej i mimoškolskej činnosti,
- vie adaptovať činnosti v odbornom výcviku a v odbornej praxi na výchovno-vzdelávacie a špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby žiakov,
- pozná a uplatňuje zásady bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci v konkrétnej profesijnej činnosti,
- vie efektívne komunikovať na úrovni pracovného tímu, ako aj na úrovni žiackych skupín.

Vymedzenie jadra vedomostí (1.stupeň)

Nosné témy jadra sú viazané na:

Pedagogicko-psychologický a sociálnovedný modul s tematickou orientáciou na:

- filozofický, psychologický, sociálny, sociálnoantropologický, kultúrny a politický kontext výchovy a vzdelávania.
- biologické, psychologické a sociologické aspekty vývinu detí a mládeže,
- teóriu a prax vzdelávania,
- organizáciu a legislatívu školstva a školy,
- teória odborného vzdelávania,
- metodika praktického výcviku.

Odborno-didaktický modul (podľa špecializácie študijného programu):

- profilové vedomosti a zručnosti z príslušnej odbornej oblasti v zmysle štátnych vzdelávacích programov,

- teória odborného vzdelávania,
- metodika odborného výcviku a praxe,
- bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci,
- pedagogická prax realizovaná stupňovite so zameraním na príslušný odborný výcvik a odbornú prax.

Záverečná práca a štátna skúška

Tieto tematické oblasti musia byť súčasťou každého študijného programu v danom odbore. Pre spôsobilosť priznávať titul Bc. je kumulatívna hodnota kreditov za predmety obsahujúce témy jadra vedomostí študijného odboru minimálne 3/5 celkového počtu ECTS kreditov zodpovedajúcich príslušnému odboru.

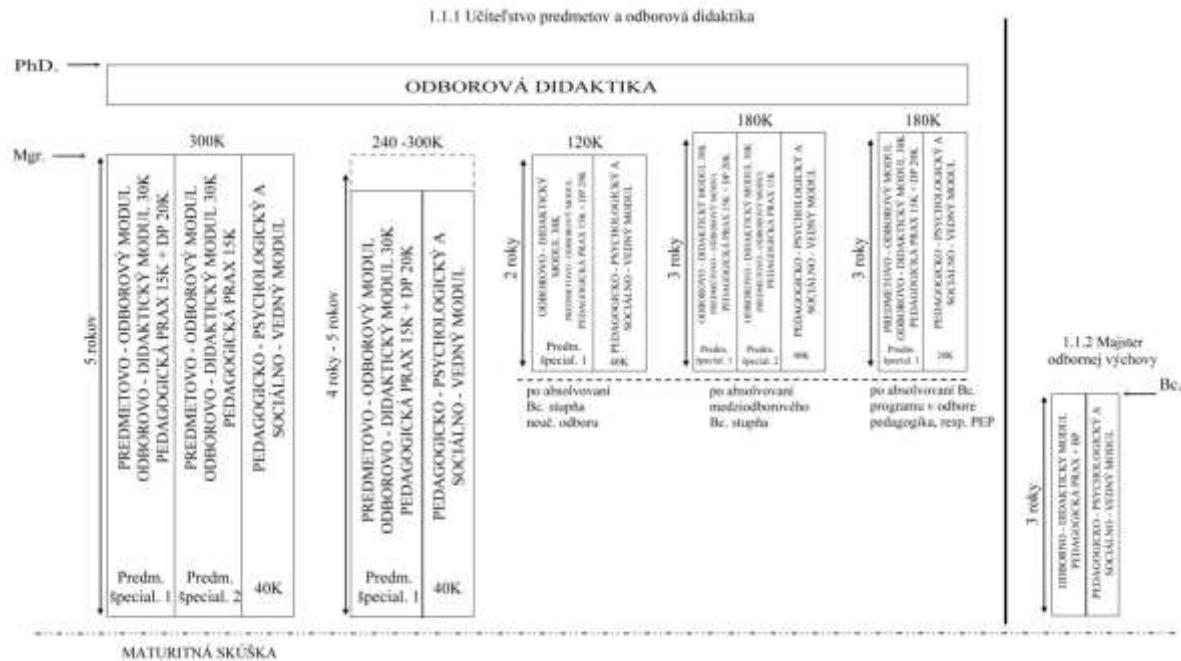
Štátna skúška (1. stupeň)

- obhajoba bakalárskej práce
- kolokviálna skúška z oblasti poznania študijného odboru - na priereze odborovej špecializácie, teórie a metodiky odborného výcviku a praxe a pedagogického vedenia edukačného procesu.

Podmienky tvorby študijných programov

1.1.1 Učiteľstvo predmetov a odborová didaktika

1.1.2 Majster odbornej výchovy

Modulový systém pregraduálnej prípravy učiteľov zachováva demokratický princíp Bolonského procesu a tradície v príprave učiteľov, pri rešpektovaní proporcionality vychádzajúcej z profesijných štandardov zakotvených v jadre opisov. Takéto modulovanie je možné využiť jednak pri tvorbe magisterských učiteľských študijných programov, jednak pri tvorbe programov rozširujúceho štúdia a doplnujúceho pedagogického štúdia. Tento systém dokonca umožňuje nahradiť tieto negraduálne cesty učiteľskej kvalifikácie magisterskými študijnými programami.

Modulové schémy variantov študijných programov v študijnom odbore

1.1.1 UČITEĽSTVO PREDMETOV A ODBOROVÁ DIDAKTIKA.

Magisterské päťročné štúdium s dvomi predmetovými špecializáciami

Predmetová špecializácia	Moduly	Návrh kreditov	
1. PŠ	Predmetovo-odborový modul	min 65	120
	Odborovo-didaktický modul	min 30	
	Pedagogická prax	min 15	
2. PŠ	Predmetovo-odborový modul	min 65	120
	Odborovo-didaktický modul	min 30	
	Pedagogická prax	min 15	
	Diplomová práca	20	20
	Pedagogicko-psychologický a sociálno-vedný modul	40	40
	Spolu	300	300

Magisterské štvor(päť)ročné štúdium s jednou predmetovou špecializáciou (pre ISCED 0 - 3), resp. príprava učiteľov odborných predmetov)

Predmetová špecializácia	Moduly	Návrh kreditov	
1. PŠ	Predmetovo-odborový modul	min 65	180-240
	Odborovo-didaktický modul	min 30	
	Pedagogická prax	min 15	
	Diplomová práca	20	20
	Pedagogicko-psychologický a sociálno-vedný modul	40	40
	Spolu	240 – 300	

Magisterské dvojročné štúdium s jednou predmetovou špecializáciou (po ukončení 1. alebo 2. stupňa štúdia v neučiteľskom/príbuznom odbore, alebo po ukončení 2. stupňa štúdia v príslušných Ing./Mgr. študijných programoch pre vyučovanie odborných predmetov).

Pozn.: Uvedená modulová štruktúra súčasne tvorí obsahový základ **doplňujúceho pedagogického štúdia** v zmysle Zákona 317/2009 Z.z.

Predmetová špecializácia	Moduly	Návrh kreditov	
1. PŠ	Predmetovo-odborový modul	min 5	60
	Odborovo-didaktický modul	min 30	
	Pedagogická prax	min 15	
	Diplomová práca	20	20
	Pedagogicko-psychologický a sociálno-vedný modul	40	40
	Spolu	120	

Magisterské trojročné štúdium s dvomi predmetovými špecializáciami (po ukončení Bc. stupňa neučiteľského medziodborového študijného programu)

Predmetová špecializácia	Moduly	Návrh kreditov	
1. PŠ	Predmetovo-odborový modul	min 5	60
	Odborovo-didaktický modul	min 30	
	Pedagogická prax	min 15	
2. PŠ	Predmetovo-odborový modul	min 5	60
	Odborovo-didaktický modul	min 30	
	Pedagogická prax	min 15	
	Diplomová práca	20	20
	Pedagogicko-psychologický a sociálno-vedný modul	40	40
	Spolu	180	

Magisterské trojročné štúdium s jednou predmetovou špecializáciou (pre ISCED 0-3 po ukončení neučiteľského študijného programu v odbore pedagogika, resp. predškolská a elementárna pedagogika).

Pozn.: Uvedená modulová štruktúra súčasne tvorí obsahový základ **rozširujúceho štúdia** o ďalšiu predmetovú špecializáciu v zmysle Zákona č 317/2009 Z.z.

Predmetová špecializácia	Moduly	Návrh kreditov	
1 PŠ	Predmetovo-odborový modul	min 65	140
	Odborovo-didaktický modul	min 30	
	Pedagogická prax	min 15	
	Diplomová práca	20	20
	Pedagogicko-psychologický a sociálno-vedný modul	20	20
	Spolu	180	

Modulová schéma študijného programu v študijnom odbore
1.1.2 MAJSTER ODBORNEJ VÝCHOVY

Bakalárske trojročné štúdium pre absolventov SOŠ s výučným listom

Moduly	Návrh kreditov	
Odborovo-didaktický modul	min 65	130
Pedagogická prax	min 15	
Bakalárska práca	10	10
Pedagogicko-psychologický a sociálno-vedný modul	40	40
Spolu	180	

5. ŠTUDIJNÝ ODBOR PREDŠKOLSKÁ A ELEMENTÁRNA PEDAGOGIKA

Úvod

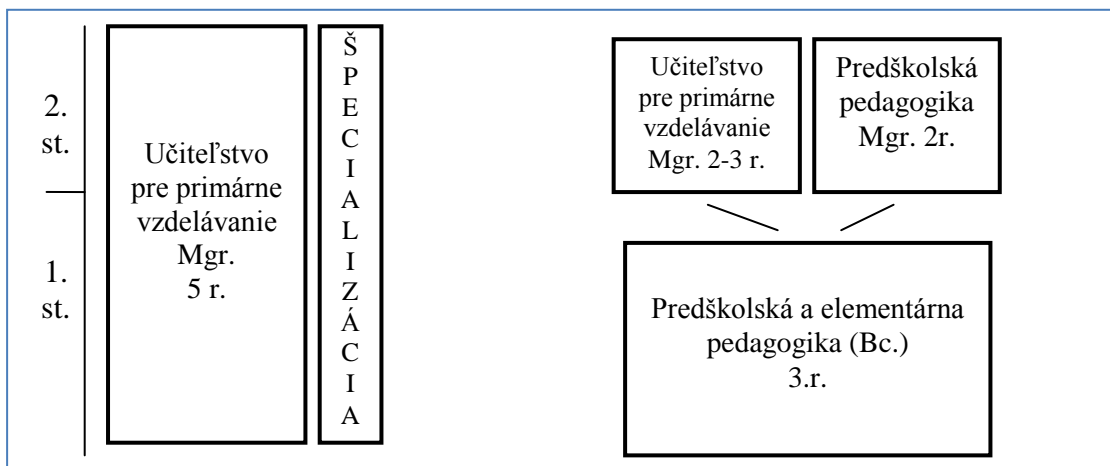
Podľa súčasného opisu tohto ŠO:

- bakalársky stupeň štúdia obsahuje štyri odlišné profily - učiteľstvo MŠ, vychovávateľstvo, pedagogický asistent pre znevýhodnených žiakov, príprava pre štúdium učiteľstva pre primárne vzdelávanie,
- magisterský stupeň štúdia učiteľstva primárneho vzdelávania (koncipovaný z 10 vedných odborov) obsahuje 8 odborových didaktík. Vzhľadom na túto skutočnosť je nerealizovateľné doplniť takto koncipované štruktúrované štúdium o požiadavky štátneho vzdelávacieho programu pre primárne vzdelávanie ISCED 1, t. j. o základy ďalších dvoch vedných odborov a dve odborové didaktiky (anglický jazyk, informatická výchova), ako aj o ďalšie požiadavky regionálneho školstva na výchovu odborníkov pre inkluzívne vzdelávanie (spoločné vzdelávanie detí s postihnutím, so sociálnym znevýhodnením, z iných etník a pod. v bežných triedach na primárnom stupni školy).

Na základe konsenzu zástupcov všetkých fakúlt pripravujúcich učiteľov primárneho stupňa vzdelávania na Slovensku sa ako riešenie javí umožnenie neštruktúrovaného štúdia, ako aj štruktúrovaného Bc. + Mgr. štúdia v tomto odbore, a to nasledovne:

- **Učiteľstvo pre primárne vzdelávanie** - neštruktúrované päťročné magisterské štúdium s možnosťou modulu špecializácie v rozsahu max. 1/5 kreditov (60 kreditov), ukončený aj štátnou skúškou z predmetu špecializácie (napr. anglický jazyk s didaktikou, informatická výchova s didaktikou, inkluzívne vzdelávanie, príp. iná špecializácia podľa zmien regionálneho školstva). Modul v hodnote 60 kreditov študenti získajú prostredníctvom systému povinne voliteľných predmetov.
- **Predškolská a elementárna pedagogika** pre učiteľov MŠ, vychovávateľov v školskom klube a pedagogických asistentov je trojročné štúdium 1. stupňa VŠ štúdia s možnosťou pokračovať v dvojročnom 2. stupni štúdia v študijnom programe predškolskej pedagogiky, ako aj v študijnom programe učiteľstvo pre primárne vzdelávanie bez špecializácie. Pre absolventov 1. stupňa VŠ štúdia v príbuznom odbore sa ponecháva možnosť navrhnúť študijný program 2. stupňa učiteľstva pre primárne vzdelávanie s dĺžkou štúdia 3 roky.

Uvedený návrh zachováva princípy Bolonského procesu a v rámci národných špecifík umožňuje flexibilne reagovať na potreby regionálneho školstva vyplývajúce z požiadaviek súčasných, ale i budúcich reforiem školstva a zmien štátnych vzdelávacích programov pre preprimárny a primárny stupeň školy.

ŠTUDIJNÝ ODBOR

1.1.4 PREDŠKOLSKÁ A ELEMENTÁRNA PEDAGOGIKA

Identifikácia študijného odboru

a) Názov

PREDŠKOLSKÁ A ELEMENTÁRNA PEDAGOGIKA (angl. Preprimary and Primary Education)

b) Stupne vysokoškolského štúdia, v ktorých sa odbor študuje, a štandardná dĺžka študijných programov pre jednotlivé stupne

Študijný odbor PREDŠKOLSKÁ A ELEMENTÁRNA PEDAGOGIKA sa môže podľa sústavy študijných odborov študovať v týchto variantoch:

- spojený prvý a druhý stupeň vysokoškolského štúdia v štandardnej dĺžke štúdia 5 rokov (Mgr.),
- prvý stupeň vysokoškolského štúdia (Bc.) so štandardnou dĺžkou 3 roky,
- druhý stupeň vysokoškolského štúdia (Mgr.) so štandardnou dĺžkou štúdia 2 roky. (pre uchádzačov, ktorí ukončili prvostupňové štúdium v inom, ale príbuznom odbore, možno navrhnúť študijný program s dĺžkou štúdia 3 roky),
- tretí stupeň vysokoškolského štúdia (PhD.) so štandardnou dĺžkou štúdia 3 (4) roky v dennej forme a 5 rokov v externej forme.

c) Zdôvodnenie potreby

V odbore predškolská a elementárna pedagogika sa pripravujú učitelia pre preprimárne a primárne vzdelávanie a ďalší odborníci pre výchovu a vzdelávanie detí predškolského a mladšieho školského veku. Vzhľadom na teoretickú i praktickú náročnosť pregraduálnej prípravy a v súlade so Zákonom 317/2009 Z.z. sa príprava odborníkov pre danú profesijnú oblasť podmieňuje vysokoškolským vzdelávaním. Tretí stupeň študijného odboru zabezpečuje prípravu kvalifikovaných výskumných pracovníkov a vysokoškolských učiteľov.

d) Podobné študijné odbory v zahraničí

Programy pre vzdelávanie učiteľov preprimárneho a primárneho vzdelávania sú zakotvené vo väčšine krajín EU na vysokoškolskom stupni.

e) Vymedzenie príbuzných študijných odborov a rozdielov medzi nimi

- Pedagogika - všeobecno-pedagogický záber odboru Pedagogika je súčasťou teoretického základu predškolskej a elementárnej pedagogiky.
- Špeciálna pedagogika - odbor je príbuzný učiteľskou a vychovávateľskou orientáciou pre príslušnú vekovú kategóriu; je výraznejšie orientovaný na prácu s deťmi so špecifickými potrebami.
- Učiteľstvo predmetov a odborová didaktika - príbuznosť je daná spoločnou teoreticko-pedagogickou, didaktickou a sociálno-vednou základňou, konkrétne odborové didaktiky tvoria podstatnú súčasť obsahovej výstavby odboru predškolská a elementárna pedagogika. Učiteľstvo predmetov a odborová didaktika sa však koncentruje na konkrétny špecializovaný obsah výučby a inú vekovú kategóriu detí.

f) Obsah študijného odboru

Cieľové uplatnenie absolventa

Absolventi študijného odboru sú podľa zamerania študijného programu spôsobilí vykonávať podľa dosiahnutého stupňa vzdelania profesiu:

spojený 1. a 2. stupeň:

- učiteľ primárneho vzdelávania,
- vychovávateľ v zariadeniach pre deti v mladšom školskom veku,
- pedagogický asistent,
- učiteľ kontinuálneho vzdelávania.

1. stupeň (podľa zamerania študijného programu):

- učiteľ preprimárneho vzdelávania,
- vychovávateľ v zariadeniach pre deti v predškolskom a mladšom školskom veku,
- pedagogický asistent.

2. stupeň (podľa zamerania študijného programu):

- učiteľ primárneho vzdelávania,
- učiteľ preprimárneho vzdelávania,
- učiteľ kontinuálneho vzdelávania.

3. stupeň:

- vysokoškolský učiteľ v oblasti príslušnej odboru,
- výskumný pracovník v oblasti príslušnej odboru.

OBSAH PRE SPOJENÝ PRVÝ A DRUHÝ STUPEŇ ŠTÚDIA

Vymedzenie odborného profilu absolventa (spojený 1. a 2. stupeň – Mgr.)

Absolvent spojeného prvého a druhého stupňa magisterského študijného programu Učiteľstvo pre primárne vzdelávanie v študijnom odbore Predškolská a elementárna pedagogika je spôsobilý byť učiteľom primárneho vzdelávania. Má teoretické vedomosti o zásadných faktoroch a procesoch výchovy a vzdelávania a o ich psychologických, sociálnych a kultúrnych súvislostiach. Ovláda obsahy primárneho vzdelávania v zmysle štátneho vzdelávacieho programu a dokáže ich didakticky transformovať. Dokáže samostatne projektovať a realizovať výučbu na primárnom stupni vzdelávania na základe platných kurikulárnych dokumentov v súlade s výchovnými a vzdelávacími potrebami žiakov. Absolvent má primerané poznatky z oblasti organizácie a riadenia výchovy a vzdelávania. Ovláda moderné spôsoby získavania vedeckých a odborných informácií. Pozná a využíva metódy výskumu a vývoja v oblasti pedagogickej praxe. Splňa požiadavky profesijného štandardu pre učiteľa primárneho vzdelávania.

Teoretické vedomosti absolventa (spojený 1. a 2. stupeň):

Absolvent študijného programu Učiteľstvo pre primárne vzdelávanie pozná a vie aplikovať a integrovať:

- súčasné pedagogické a psychologické teórie a má vedomosti z ďalších súvisiacich humanitných a sociálnych vedných disciplín,
- súčasné didaktické koncepcie,
- ciele a obsah primárneho vzdelávania,
- teoretické základy projektovania, realizácie a hodnotenia výsledkov výučby,

- metodologické východiská poznávania žiakov, školskej triedy a pedagogických javov
- organizáciu, správu a legislatívne predpisy školstva a školy.

Praktické schopnosti absolventa (spojený 1. a 2. stupeň):

- identifikuje vývinové, individuálne, socio-kultúrne charakteristiky žiaka,
- podporuje personálny a sociálny rozvoj detí,
- plánuje, projektuje, realizuje a hodnotí výchovno-vzdelávací proces,
- vytvára pedagogické prostredie v súlade s platnými kurikulárnymi dokumentmi a výchovno-vzdelávacími a špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami žiakov,
- podieľa sa na tvorbe školského vzdelávacieho programu a vytvára pedagogické programy pre triedu a jednotlivcov,
- plánuje a realizuje voľnočasové a záujmové aktivity,
- spolupracuje s rodinou a komunitou žiaka,
- komunikuje s odbornými partnermi a profesijnou komunitou,
- je schopný ďalšieho profesijného rastu a sebarozvoja.

Doplňujúce vedomosti a schopnosti (spojený 1. a 2. stupeň):

- cudzí jazyk s didaktikou,
- rómsky jazyk s didaktikou,
- inkluzívne vzdelávanie,
- informatická výchova s didaktikou,
- iné oblasti rozširujúce profil absolventa odboru.

Ak sú koncipované ako ucelená oblasť – špecializácia, tvoria max. 1/5 obsahu v 100% vyjadrení ECTS kreditov odboru (t. j. max. 60).

Vymedzenie jadra znalostí (spojený 1. a 2. stupeň)

Nosné témy jadra znalostí študijného odboru (spojený 1. a 2. stupeň)

Pedagogický a psychologický základ odboru:

- teórie výchovy a vzdelávania,
- základy antropologických vied,
- základy ontogenetickej, pedagogickej a sociálnej psychológie,
- teórie formovania kultúrnej gramotnosti,
- teórie personálneho a sociálneho vývinu,
- teória a prax primárneho vzdelávania,
- teória a prax vzdelávania detí a žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami,
- pedagogika voľného času a školské kluby detí,
- metodológia pedagogického výskumu.

Sociálno-vedný základ odboru:

- filozofické a sociálne východiská pedagogického myslenia,
- historický a politický kontext výchovy a vzdelávania,
- kultúrno-antropologické a sociálno-antropologické súvislosti výchovy a detstva.

Obsahový a didaktický základ odboru

- obsah primárneho vzdelávania v zmysle štátneho vzdelávacieho programu (vymedzené vzdelávacie oblasti a prierezové témy),
- kurikulárne dokumenty primárneho vzdelávania,
- didaktika vymedzených oblastí a prierezových tém primárneho vzdelávania,

- metodika voľnočasových a záujmových aktivít,
- pedagogická prax realizovaná stupňovite v zmysle rozvíjania učiteľskej profesionality (s orientačnou, diagnostickou, didakticko-projektívnou, integračno-realizačnou funkciou) minimálne v rozsahu 30 kreditov,
- výskumná a projektová práca v didaktike,
- diplomová práca.

Témy uvedené v jadre znalostí musia byť súčasťou obsahu každého študijného programu v tomto študijnom odbore. Študijný program teda musí pokrývať celý obsah Študijného odboru. Aspoň 3/5 obsahu študijného programu musí obsahovať témy jadra študijného odboru v 100 % vyjadrení ECTS kreditov odboru. Špecializácia, ak je súčasťou študijného programu, tvoria max. 1/5 obsahu v 100% vyjadrení ECTS kreditov odboru.

Štátna skúška (spojený 1. a 2. stupeň)

Obligatórna časť:

- obhajoba diplomovej práce,
- kolokviálna skúška z oblasti teoretického poznania študijného odboru (teória primárneho vzdelávania, teória jazykovej a literárnej gramotnosti, teória primárneho matematického vzdelávania).

Voliteľná časť:

- skúška zo špecializácie (ak je súčasťou študijného programu).

OBSAH PRE 1. STUPEŇ

Vymedzenie odborného profilu absolventa (1. stupeň)

Absolvent bakalárskeho študijného programu v odbore Predškolská a elementárna pedagogika dokáže projektovať výchovné a vzdelávacie prostredie v materských školách a v zariadeniach voľnočasových aktivít detí mladšieho školského veku. Je spôsobilý uskutočňovať výchovu a vzdelávanie podľa školského vzdelávacieho programu v materskej škole a výchovu podľa výchovných programov v konkrétnych skupinách detí.

Absolvent má vedomosti o kultúrnych a sociálnych súvislostiach výchovy, pozná základné psychologické podmienky výchovy a vzdelávania, pozná štátne vzdelávacie programy a vie aplikovať pedagogické a didaktické programy príslušných výchovných inštitúcií. Pozná organizačné zázemie príslušných výchovno-vzdelávacích inštitúcií. Absolvent spĺňa požiadavky profesijného štandardu učiteľa preprimárneho vzdelávania, pedagogického asistenta a vychovávateľa.

Teoretické vedomosti absolventa 1. stupňa:

- pozná a chápe koncept výchovno-vzdelávacieho procesu v širších sociálno-vedných súvislostiach,
- pozná psychologickú interpretáciu vývinu a výchovy detí,
- pozná princípy tvorby a projektovania pedagogického prostredia pre deti príslušných vekových kategórií.

Praktické schopnosti absolventa 1. stupňa:

- plánuje, projektuje, realizuje a hodnotí pedagogický proces v podmienkach preprimárneho vzdelávania a v skupinách detí mladšieho školského veku,
- metodicky spracováva konkrétne pedagogické programy, navrhuje a realizuje špecifické programy pre jednotlivé časti obsahu výchovy a vzdelávania,

- vytvára pedagogické prostredie v súlade s platnými kurikulárnymi dokumentmi a výchovno-vzdelávacími a špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami detí,
- komunikuje svoje pedagogické poznanie na úrovni príslušnej komunity.

Doplňujúce vedomosti a schopnosti 1. stupňa:

- interpretuje vedecké texty z oblasti pedagogiky,
- spolupracuje na tvorbe celoškolských a komunitných projektov týkajúcich sa práce s deťmi.

Vymedzenie jadra vedomostí (1. stupeň)

Nosné témy jadra sú viazané na:

Pedagogický a psychologický základ odboru:

- základy psychológie vývinu dieťaťa a biológie dieťaťa,
- všeobecné teórie výchovy a vzdelávania,
- teória predškolskej a mimoškolskej výchovy,
- programy a všeobecná metodika výchovy a vzdelávania v predškolskom a mladšom školskom veku.

Sociálno-vedný základ odboru:

- základné filozofické súvislosti pedagogického myslenia,
- sociálny a politický kontext výchovy a vzdelávania.

Obsahový a didaktický základ odboru:

- obsah a didaktika v základných oblastiach preprimárneho a primárneho vzdelávania v zmysle štátnych vzdelávacích programov (vymedzené vzdelávacie oblasti a prierezové témy),
- pedagogická prax realizovaná stupňovite v zmysle rozvíjania učiteľskej profesionality (s orientačnou, diagnostickou, didakticko-projektívnou, integračno-realizačnou funkciou) minimálne v rozsahu 15 kreditov,
- kurikulárne dokumenty preprimárneho vzdelávania,
- bakalárska práca.

Tieto tematické oblasti musia byť súčasťou každého študijného programu v danom odbore. Pre spôsobilosť priznávať titul Bc. je kumulatívna hodnota kreditov študijného programu aspoň 3/5 celkového počtu ECTS kreditov odpovedajúcich príslušnému odboru.

Štátna skúška (1. stupeň)

- obhajoba bakalárskej práce,
- kolokviálna skúška z oblasti poznania študijného odboru.

OBSAH PRE 2. STUPEŇ

Vymedzenie odborného profilu absolventa (2. stupeň)

Absolvent magisterského študijného programu v odbore Predškolská a elementárna pedagogika je podľa zamerania študijného programu spôsobilý byť učiteľom preprimárneho a primárneho vzdelávania, ako aj pracovať v sektore vzdelávania ľudí s jazykovým, kultúrnym

a sociálnym znevýhodnením. Absolvent disponuje schopnosťou didaktického projektovania výučby v základných oblastiach ľudskej kultúry, s dôrazom na počiatočnú akulturáciu detí, ako aj enkulturáciu imigrantov či členov marginalizovaných minorít, ako aj tvorby vzdelávacích programov na úrovni školy. Má hlboké teoretické vedomosti o zásadných faktoroch a procesoch socializácie a výchovy, o kultúrnych súvislostiach antropogenézy, a jej psychologických interpretáciách. Je dôkladne zorientovaný v obsahoch základného všeobecného vzdelávania a dokáže ich efektívne transformovať pre didaktické účely, a to v zmysle požiadaviek štátnych vzdelávacích programov a rozvoja osobnosti žiakov. Absolvent taktiež získa primerané poznatky z oblasti organizácie a riadenia vzdelávania, ako aj metód výskumu a vývoja v oblasti pedagogiky. Spĺňa požiadavky profesijného štandardu pre učiteľa primárneho a preprimárneho vzdelávania (podľa zamerania programu).

Teoretické vedomosti absolventa (2. stupeň)

- je schopný kritického narábania s teoretickým zázemím predškolskej a elementárnej pedagogiky,
- ovláda súčasné teoretické modely výchovy, socializácie a akulturácie človeka,
- pozná a analyzuje koncepcie rozvoja kultúrnej gramotnosti,
- ovláda myšlienkové algoritmy v didaktike a jej odborových súčastiach (najmä v didaktike jazyka, matematiky, základného sociálno-vedného a prírodovedného poznania, a pod.),
- pozná aktuálne štátne vzdelávacie programy,
- pozná organizáciu, správu a legislatívne predpisy školstva a školy.

Praktické schopnosti absolventa (2. stupeň)

- samostatne projektuje, realizuje a hodnotí výučbu na úrovni preprimárneho a primárneho vzdelávania,
- reflektuje a zdokonaľuje efektívnosť vlastnej učiteľskej činnosti,
- vytvára pedagogické prostredie v súlade s platnými kurikulárnymi dokumentmi a výchovno-vzdelávacími a špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami žiakov,
- ovláda metodicko-organizačnú prácu a tvorbu vzdelávacích programov na úrovni školy a inštitúcie na úseku predškolskej výchovy a mimoškolského vzdelávania,
- projektuje podporné akulturačné programy,
- komunikuje so širším prostredím laickej i profesijnej komunity.

Vymedzenie jadra vedomostí (2. stupeň)

Nosné témy jadra sú viazané na:

Pedagogický a psychologický základ odboru:

- teórie formovania kultúrnej gramotnosti,
- modely kognitívneho vývinu,
- modely personálneho a sociálneho vývinu,
- teória a prax primárneho vzdelávania,
- teória riadenia predškolskej a mimoškolskej výchovy.

Sociálno-vedný základ odboru:

- kultúrno-antropologické a sociálno-antropologické súvislosti výchovy,
- sociologická interpretácia detstva,
- metodológia tvorby pedagogického poznania.

Didaktický základ odboru:

- didaktika základných oblastí primárneho vzdelávania v zmysle štátneho vzdelávacieho programu (vymedzené vzdelávacie oblasti a prierezové témy),
- pedagogická prax realizovaná stupňovite v zmysle rozvíjania učiteľskej profesionality minimálne v rozsahu 15 kreditov alebo odborná prax vo výchovno-vzdelávacích inštitúciách v rozsahu 10 kreditov podľa zamerania študijného programu,
- základy výskumnej a projektovej práce v didaktike,
- diplomová práca.

Tieto tematické oblasti musia byť súčasťou každého študijného programu v danom odbore. Pre spôsobilosť priznávať titul Mgr. je kumulatívna hodnota kreditov študijného programu aspoň 1/2 celkového počtu ECTS kreditov zodpovedajúcich príslušnému odboru.

Štátna skúška (2. stupeň)

- obhajoba diplomovej práce,
- kolokviálna skúška z oblasti teoretického poznania študijného odboru (teória primárneho vzdelávania, teória jazykovej a literárnej gramotnosti, teória primárneho matematického vzdelávania alebo predškolská pedagogika podľa zamerania študijného programu).

OBSAH PRE 3. STUPEŇ

Vymedzenie odborného profilu absolventa (3. stupňa)

Absolvent je spôsobilý vykonávať vedecko-výskumnú a komplexnejšiu projektovú a vývojovú činnosť v oblasti svojho odboru. Orientovať sa môže na oblasť všeobecnejších pedagogických tém a problémov alebo na špecializovanú didaktickú oblasť. Je kompetentný pôsobiť aj v ďalšom vzdelávaní učiteľov a pedagogických pracovníkov z daného odboru. Je spôsobilý pôsobiť v profesiách:

- vedecko-výskumný pracovník v oblasti preprimárneho a primárneho vzdelávania,
- vysokoškolský učiteľ.

Teoretické vedomosti (3. stupeň)

Absolvent rieši vedecko-výskumné úlohy a projekty v oblasti predškolskej a elementárnej pedagogiky.

Absolvent ovláda:

- metodológiu vedeckej práce v odbore, zásady prezentovania výsledkov výskumu, väzby vedy, výskumu, pedagogického vývoja a praxe, etické a právne súvislosti vedeckej práce,
- širší filozofický a sociálno-vedný kontext odboru.
- podstatné fakty, pojmy, princípy a teórie týkajúce sa výskumu a praxe vyučovania a jeho edukačného systémového kontextu.

Praktické schopnosti (3. stupeň)

Absolvent je schopný:

- tvorivo a efektívne využívať vedomosti na identifikovanie, analyzovanie, vyhodnocovanie a riešenie edukačných situácií v preprimárnom a primárnom vzdelávaní,
- samostatne výskumne reflektovať edukáciu na preprimárnom a primárnom stupni vzdelávania a kvalifikovane posudzovať jej kvalitu a efektívnosť,

- vedecky skúmať systémové vzťahy a súvislosti medzi javmi výučby a vzdelávania, najmä závislosti výchovno-vzdelávacích a výchovno-výcvikových efektov od ich programových, procesných a kontextových determinantov.

Vymedzenie jadra vedomostí

Nosné témy jadra sú viazané na teoretické výstavbové prvky predškolskej a elementárnej pedagogiky, na metodológiu pedagogického výskumu a na ich širšie filozofické a sociálne súvislosti.

Študijná časť

- Metodológia pedagogického výskumu. Kvantitatívne a kvalitatívne prístupy. Teoretický a empirický výskum. Vedecký jazyk, vedecký text.
- Výskum predškolského a primárneho vzdelávania. Interdisciplinárne prístupy. Odborová didaktika predmetov primárneho stupňa vzdelávania.
- Filozofia výchovy, pedagogické a didaktické smery a koncepcie.

Vedecká časť

Riešenie individuálneho vedecko-výskumného projektu

Priebežná prezentácia výsledkov projektu

Spracovanie dizertačnej práce

Štátna skúška

- dizertačná skúška z oblasti teoretického poznania študijného odboru (predškolskej pedagogiky, elementárnej pedagogiky, resp. didaktík predmetov primárneho stupňa vzdelávania).
- obhajoba dizertačnej práce

ODPORÚČANIA PRE AKREDITAČNÚ KOMISIU VLÁDY SR

- Nediferencovať učiteľstvo pre sekundárne stupne školy do podkategórií, ale analogicky k iným študijným odborom vymedziť UČITEĽSTVO PREDMETOV A ODBOROVÚ DIDAKTIKU ako študijný odbor, prostredníctvom rámcových obsahov vymedziť spoločné charakteristiky a obsahovú štandardizáciu odboru a prostredníctvom modulovej organizácie podmienky pre tvorbu študijných programov.
- Na základe uvedených zmien v sústave študijných odborov navrhujeme vypracovať a schváliť nové opisy študijných odborov 1.1.1 UČITEĽSTVO PREDMETOV A ODBOROVÁ DIDAKTIKA a 1.1.2 MAJSTER ODBORNEJ VÝCHOVY, v ktorých bude zavedený aj spojený 1. a 2. stupeň VŠ štúdia, ktorý umožní realizovať súbežnú a integrovanú teoretickú odborovú, pedagogicko-psychologickú, odborovo-didaktickú a profesijne-praktickú prípravu podľa fáz utvárajúcej sa učiteľskej profesionality a integrovať do prípravy nové požiadavky reformy školstva.
- Akceptovať vedeckú podstatu študijného odboru učiteľstvo a vyžadovať pri akreditácii študijných programov podľa teórie učiteľskej profesie adekvátne naplnenie profesijnej časti štúdia:
 - Učiteľstvo ako samostatný študijný odbor v zmysle medzinárodnej klasifikácie ISCED sa nemôže objavovať ako profilová súčasť ktoréhokoľvek študijného odboru (napr. jazyk a kultúry, pedagogika tanca, a pod.).
 - Tretí stupeň vysokoškolského štúdia učiteľstva fyziky, matematiky, informatiky, telesnej výchovy, psychológie pomenovať jednotne odborovými didaktikami a zaradiť ich pod študijný odbor 1.1.1 Učiteľstvo predmetov a odborová didaktika ako odborové didaktiky ostatných predmetov.
 - V zmysle jednotného hodnotiaceho procesu navrhujeme posudzovanie študijného odboru 1.1.1 UČITEĽSTVO PREDMETOV A ODBOROVÁ DIDAKTIKA v pracovnej skupine pre Oblasť výskumu 1 Pedagogické vedy. Učiteľstvo ako jediný študijný odbor je posudzovaný v dvoch pracovných skupinách Akreditačnej komisie SR, čím dochádza k separovanému vnímaniu odbornosti predmetovej zložky na jednej strane a pedagogickej (resp. učiteľskej) spôsobilosti na strane druhej a často sa odbornosť viaže na iný odbor ako je učiteľstvo, t. j. rozhodujúce nie sú požiadavky odboru, pod ktorým sa program akredituje.
- Vyžadovať pri akreditácii študijných programov učiteľstva v ich obsahu naplnenie profesijných štandardov učiteľských subprofesií a v obsahu predmetových špecializácií akceptovanie požiadaviek štátnych vzdelávacích programov.